

Architektonická soutěž jako dobrodružství

Nejdříve jsme se hodně báli, přestože nás zkušenější architekti uklidňovali. Veřejností už kolovala zpráva, že Collegium Bohemicum vypsalu spolu s Českou komorou architektů soutěž na architektonické řešení trvalé expozice německy mluvících obyvatel českých zemí. Architekti nám říkali, že návrhy obvykle chodí na poslední chvíli. Netušili jsme, že to znamená poslední dvě hodiny. Před koncem lhůty zvonek neutečal a dveře se netrhly. Jednu z našich tří kanceláří v Brněnské ulici zaplavily krabice a desky. Nebylo v ní k hnutí. Třicet návrhů, z nichž 29 dorazilo včas. Chodili jsme kolem krabic a nesměli se do nich podívat. Pověřený pracovník Collegia opatřil návrhy čísly podle toho, jak dorazily, sekretář soutěže z České komory architektů, pan Velička, v uzavřené místnosti překontroloval formální náležitosti, nás ostatní nenechal na krabicích odtrhnout ani růžek.

Porota se pak sešla v sále na Větruši. Chtěli jsme pracovat na jednom z nejhezčích míst v Ústí nad Labem, v krásné budově, kterou město zachránilo. Porotci vyjeli lanovkou, začali jsme v půl deváté ráno a rozhodovali do devíti do večera. Návrhy byly v sálu nad městem rozestavěny podél stěn a vyrovnány na židlích. Každý soutěžící odevzdal čtyři panely předepsaného formátu 100 krát 70 centimetrů. Sál vypadal jako přečpaný obchod s obrazy. Jak se dá v takové zmeti vyznat? Tentokrát se zjevně trochu báli i zkušenější architekti.

Soutěž zahájil architekt Velička spolu s předsedou poroty arch. Hradečným v oficiálním, téměř obřadném tónu. Odhlasovali jsme postup výběru. Měli jsme hodinu a půl, abychom sami chodili kolem návrhů. Každý si psal, co a proč se mu líbí. V prvním vyřazovacím kole jsme stranou dali 12 návrhů, pro které se nenašel nikdo, kdo by se jich zastal. K nevyřazení v prvním kole stačil jeden hlas ve smyslu: „Myslím, že tento návrh dobře vyřešil podobu barikády z roku 1848,“ nebo: „Tento návrh předkládá opravdu krásné písmo a logo“.

Porotkyně a porotci se zčásti viděli poprvé. Seznamovali se způsobem, který psychologové doporučují jako nejlepší. Nechat skupinu v určeném čase vyřešit společný problém. Proběhla tři vyřazovací kola. Jeden vyřazený návrh byl vzat zpět. I na revokaci předešlého vyřazení stačil jeden hlas. Strhla se diskuse o tom, jak se ve výstavě má zacházet s exponáty a jaký se čeká divácký dojem. Jeden velmi krásný návrh by vytvořil spíše pomník než pestrou expozici. Další návrh přinášel dramatické a dobře zvládnuté scény, nepotřeboval ale téměř žádné exponáty. Jak rozhodovat, abychom nikoho nepoškodili?

Výsledkem byla shoda po dlouhých diskusích. Čtyři návrhy do druhého kola. To už řešitelé nedostanou jen koncept, který obsahuje informaci, co bude v jednotlivých místnostech stálé expozice. Dostanou i fotografie a rozměry předmětů. Dozvědí se, jak má místnost promluvit k divákům. Pro Collegium Bohemicum soutěž znamenala zkoušku ohněm. Poprvé jsme svůj koncept, na kterém jsme pracovali dva roky, předložili lidem z jiného oboru. Architekti myslí jinak než historici nebo muzejníci. Ukázali ale, že koncept pochopili a dokázali převyprávět po svém. Odevzdané návrhy by vydaly na sociologickou studii na téma „vztah k někdejší menšině, jak se projevil v architektonických návrzích“. Pro vnímavé pozorovatele na sebe soutěžící prozradili hodně. Neměli jsme večer na Větruši sílu ani dát si pivo. Slíbili jsme si šampaňské, až v červnu určíme vítěze. Návrhy budou vystaveny v rekonstruovaném Museu od 29. 6. 2011, včetně vyjádření poroty k nim. Posuďte pak sami, jak jsme vybrali. Myslím, že transparentnější postup už zvolit nejde. Vřele takový způsob doporučuji. Je to dobrodružství poznání, jak někdo další uchopí a po svém přetvoří předložené

záměry a myšlenky. Byl to zážitek nejen muzejnický či architektonický, ale i zážitek demokracie v praxi.

Blanka Mouralová

ředitelka Collegia Bohemica